

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2020 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, I Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: S.S.R. Bartosz Kasielski

Protokolant: sekretarz sądowy Sylwia Wróblewska

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2020 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko M. M.

o zapłatę

1. zasądza od M. M. na rzecz (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 5.175,57 zł (pięć tysięcy sto siedemdziesiąt pięć złotych 57/100) wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym, nie wyższymi jednak niż w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie od kwoty 5.000 zł (pięć tysięcy złotych) od dnia 6 listopada 2019 roku do dnia zapłaty;
2. nie obciąża M. M. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu;
3. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi na rzecz adw. M. R. kwotę 1.476 zł (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu pozwanej M. M..

Sygn. akt I C 377/20

Uzasadnienie punkt 1 wyroku z dnia 24 września 2020 roku

Pozwem z dnia 5 listopada 2019 roku (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wystąpiła przeciwko M. M. o zapłatę kwoty 5.175,57 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym od kwoty 5.000 złotych od dnia 6 listopada 2019 roku do dnia zapłaty, a także przyznanie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że dochodzone roszczenie obejmuje niespłacone należności z tytułu umowy kredytu odnawialnego z dnia 18 lutego 2014 roku.

(pozew k.3 – 5)

Nakazem zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym z dnia 12 grudnia 2019 roku Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

(nakaz zapłaty k.6)

W sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 14 stycznia 2020 roku M. M. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwana zakwestionowała wysokość zgłoszonego żądania jako nieudowodnione, w szczególności nieodzwierciedlającego metodologii jego wyliczenia oraz nieuwzględniającego wszystkich dokonanych przez nią wpłat na poczet długu. Jednocześnie zanegowała skuteczność wypowiedzenia samej umowy, co wpływa na brak wymagalności dochodzonej kwoty.

(sprzeciw od nakazu zapłaty k.7 – 8)

Postanowieniem z dnia 13 maja 2020 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi oddalił wniosek M. M. o zwolnienie od kosztów sądowych oraz ustanowił dla niej pełnomocnika z urzędu.

(postanowienie z dnia 13 maja 2020 roku k.92)

Pismem procesowym z dnia 13 lipca 2020 roku M. M. zgłosiła zarzut braku skuteczności wypowiedzenia umowy kredytu odnawialnego. W ocenie pozwanej bank nie przedstawił dowodu skutecznego doręczenia korespondencji obejmującej oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, a gdyby uznać, że faktycznie to nastąpiło nie zastosował się do regulacji art. 75c ustawy Prawo Bankowe, w szczególności złożył oświadczenie przed upływem 14 – dniowego terminu na uregulowanie zaległości.

(pismo procesowe M. M. z dnia 13 lipca 2020 roku k.99 – 100)

W toku rozprawy z dnia 24 września 2020 roku pełnomocnik z urzędu M. M. podtrzymał dotychczas zajmowane stanowisko w sprawie oraz wniósł o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które nie zostały pokryte ani w całości, ani w części.

(protokół rozprawy z dnia 24 września 2020 roku k.129)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 18 lutego 2014 roku (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zawarł z M. M. umowę kredytu odnawialnego w rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowym numer (...) w kwocie 5.000 złotych.

Zgodnie z § 3 ust. 1 umowy okres, na jaki udzielony jest kredyt wynosi 12 miesięcy licząc od daty udostępnienia limitu kredytowego przez (...) S.A. i może być przedłużony na kolejne 12 – miesięczne okresy kredytowania z zastrzeżeniem § 4 i 5.

Umowa ulega przedłużeniu na kolejne 12 miesięczne okresy kredytowania po spełnieniu ściśle określonych warunków. W przypadku niewyrażenia zgody na przedłużenie umowy na kolejny okres kredytowania posiadacz rachunku winien złożyć pisemne oświadczenie w tym zakresie na co najmniej 3 dni przed upływem okresu umowy oraz spłaty całości zadłużenia z tytułu kredytu do dnia upływu okresu kredytowania (§ 4 i 5 umowy).

Od kwoty zadłużenia z tytułu niedopuszczalnego salda debetowego bank pobiera odsetki w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym (§ 10 ust. 2 umowy).

Bank zastrzegł sobie prawo wypowiedzenia umowy w przypadku niedotrzymania przez posiadacza rachunku warunków udzielenia kredytu, a także negatywnej oceny ryzyka kredytowego posiadacza rachunku. Termin wypowiedzenia wynosił 2 miesiące od dnia doręczenia wypowiedzenia posiadaczowi rachunku, po upływie którego okresu całe zadłużenie z tytułu udzielonego kredytu wraz z odsetkami i powstałymi opłatami stawało się zadłużeniem wymagalnym i przeterminowanym, od którego bank miał prawo naliczać odsetki według stopy określonej w § 10 ust. 2 umowy (§ 18 ust. 2 – 4 umowy).

(umowa kredytu odnawialnego k.78 – 81)

Pismami z dnia 23 stycznia 2018 roku, 20 kwietnia 2018 roku, 23 lipca 2018 roku, 5 lutego 2019 roku oraz 20 lutego 2019 roku bank informował M. M. o wystąpieniu zadłużenia przekraczającego kwotę kredytu w rachunku płatniczym („limit odnawialny”) i wzywał do uregulowania zaległości.

(wezwania k.48 – 52)

Pismem z dnia 5 kwietnia 2019 roku bank poinformował M. M. o wystąpieniu zaległości w spłacie kredytu w kwocie 139,05 złotych i wezwał kredytobiorcę do jej uregulowania w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma pod rygorem wypowiedzenia umowy i postawienia całej wierzytelności w stan natychmiastowej wymagalności. Poinformował również o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

Wezwanie zostało skierowane na adres korespondencyjny : Ł., ul. (...). Wobec braku osobistego odbioru przesyłki w dniu 12 kwietnia 2019 roku w skrzynce odbiorczej umieszczono awizo. Czynność została powtórzona w dniu 23 kwietnia 2019 roku. Ostatecznie korespondencja została zwrócona do nadawcy w dniu 8 maja 2019 roku z uwagi na jej niepodjęcie przez M. M..

(wezwanie k.45, potwierdzenie nadania i odbioru korespondencji k.46)

Pismem z dnia 14 maja 2019 roku bank wypowiedział M. M. umowę kredytu odnawialnego z zachowaniem 2 – miesięcznego terminu wypowiedzenia.

Korespondencja została pozostawiona w skrzynce odbiorczej kredytobiorcy w dniu 22 maja 2019 roku, a wobec braku jej podjęcia przez adresata zwrócona do nadawcy w dniu 11 czerwca 2018 roku.

(wypowiedzenie umowy k.71, potwierdzenie nadania i odbioru korespondencji k.73, 126 – 127)

Na dzień 22 lipca 2019 roku zaległość M. M. z tytułu niespłaconego kapitału w ramach udzielonego kredytu odnawialnego wynosiła 5.000 złotych. Ostatnie spłaty miały miejsce odpowiednio w dniu 5 grudnia 2018 roku z tytułu kapitału (2,12 złotego) oraz w dniu 3 stycznia 2019 roku z tytułu odsetek (12,99 złotych).

Na dzień 5 listopada 2019 roku zaległość kredytobiorcy z tytułu odsetek kapitałowych wynosiła 56,39 złotych, zaś z tytułu odsetek karnych 119,98 złotych.

(zestawienie operacji k.53 – 68, rozliczenia odsetek k.85 – 87)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności dokumentację obrazującą proces zawarcia, obsługi i wypowiedzenia umowy kredytu odnawialnego, jak również odzwierciedlających wysokość pozostałego do spłaty zadłużenia.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje :

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Podstawa materialno – prawna zgłoszonego roszczenia opierała się na treści art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo Bankowe (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1988 ze zm.) zgodnie z którym przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu, a także treści łączącej strony umowy kredytu odnawialnego z dnia 18 lutego 2014 roku.

Zgromadzony materiał dowodowy potwierdził fakt nawiązania stosunku cywilno prawnego między stronami, co nie stanowiło okoliczności między stronami spornej. Jednocześnie z załączonych do akt sprawy dokumentów wynika fakt skutecznego wypowiedzenia umowy z zachowaniem nie tylko procedury ściśle określonej w samej umowie (§ 18 ust. 2 – 3), ale również opisanej w ustawie Prawo Bankowe (art. 75c). Z uwagi na brak dotrzymywania przez posiadacza rachunku warunków udzielenia kredytu (vide : historia operacji na rachunku i ostatnie spłaty datowane odpowiednio na 5 grudnia 2018 roku – kapitał oraz 3 stycznia 2019 roku – odsetki, a także przekroczenie wysokości ustalonego limitu ponad kwotę 5.000 złotych) bank wezwał M. M. pismem z dnia 5 kwietnia 2019 roku (doręczonym w dniu 12 kwietnia 2019 roku) do spłaty zaległości pod rygorem wypowiedzenia umowy z jednoczesnym zastrzeżeniem możliwości zgłoszenia wniosku o restrukturyzację długu. Wobec braku jakiejkolwiek reakcji ze strony dłużnika pismem z dnia 14 maja 2019 roku (doręczonym w dniu 22 maja 2019 roku) złożone zostało oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Uwzględniając zastrzeżony w umowie okres wypowiedzenia (2 miesiące) dług został postawiony w stan natychmiastowej wymagalności z dniem 23 lipca 2019 roku (ostatni dzień okresu wypowiedzenia przypadał na 22 lipca 2019 roku).

Jak już wcześniej zaznaczono czynności banku spełniały również przesłanki skutecznego wypowiedzenia umowy, jakie ustawodawca przewidział w art. 75c ustawy Prawo Bankowe. Zgodnie z przytoczoną regulacją jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych (art. 75c ust. 1), a także informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia (art. 75c ust. 2). W realiach niniejszej sprawy wezwanie do zapłaty zaległości pod rygorem wypowiedzenia umowy z zastrzeżeniem możliwości zgłoszenia wniosku o restrukturyzację długu zostało skierowane do pozwanej w dniu 5 kwietnia 2019 roku (k.45), a doręczone w dniu 12 kwietnia 2019 roku (k.46v). Zakreślony 14 – dniowy termin upłynął zatem w dniu 26 kwietnia 2019 roku. Tym samym bank miał pełne prawo do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy w dniu 14 maja 2019 roku (k.71), które zostało doręczone w dniu 22 maja 2019 roku (k.73, 126 – 127).

Sąd nie podziela argumentacji strony pozwanej o braku doręczenia jej poszczególnych pism, a przy tym niezachowania ustawowych terminów, co miałyby skutkować nieważnością wypowiedzenia umowy.

Po pierwsze, w aktach sprawy znajdują się potwierdzenia nadania i doręczenia korespondencji kierowanej do kredytobiorcy na prawidłowy adres ((...), ul. (...)). Z samego tylko faktu braku podejmowania korespondencji przez M. M. nie sposób wywieść skutku wadliwego doręczenia poszczególnych pism. Innymi słowy, brak odbierania korespondencji listowej nie może powodować negatywnych skutków dla banku, a wręcz przeciwnie rodzi ujemne następstwa po stronie adresata.

Po wtóre, w żadnej mierze nie doszło do naruszenia terminów opisanych przez ustawodawcę w ramach normy art. 75c ustawy Prawo Bankowe. Warto zaznaczyć, że próba wykazania, iż do skutecznego doręczenia ostatecznego wezwania do zapłaty (pismo z dnia 5 kwietnia 2019 roku) miało dojść w dniu 8 maja 2019 roku, była o tyle niezasadne, o ile odwoływała się do trybu sądowego doręczenia korespondencji z art. 139 k.p.c., który nie ma zastosowania w przypadku wzajemnej korespondencji stron stosunku cywilnoprawnego. W tego rodzaju przypadku należy odwołać się do normy art. 61 § 1 k.c. zdanie pierwsze, zgodnie z którym oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Nie może więc budzić większych zastrzeżeń fakt, że datą doręczenia oświadczenia woli pozostaje w tym przypadku dzień pierwszej awizacji przesyłki (12 kwietnia 2019 roku), albowiem w tym momencie M. M. miała możliwość zapoznania się z jego treścią. Ponownie należy podkreślić, że brak podejmowania przesyłek listowych obciąża tylko i wyłącznie adresata korespondencji, tym bardziej, że nie zostały wykazane okoliczności (art. 6 k.c. – onus probandi) chociażby błędnego adresowania przesyłki, czy jakichkolwiek problemów z odbiorem tego typu przesyłek. Marginalnie jedynie wskazać należy, że wskazywana przez stronę pozwaną data 8 maja 2019 roku to w istocie dzień zwrotnego wpływu nieodebranej przez M. M. korespondencji do jej nadawcy (9 kwietnia 2019 roku – nadanie listu, 12 kwietnia 2019 roku – I awizacja, 23 kwietnia 2019 roku – II awizacja, 29 kwietnia 2019 roku – decyzja o zwrocie przesyłki, 8 maja 2019 roku – nadanie pisma do nadawcy i jego odbiór).

W świetle przedstawionych argumentów zasada odpowiedzialności pozwanej, w tym skuteczność wypowiedzenia samej umowy i postawienie długu w stan natychmiastowej wykonalności wraz z upływem 2 – miesięcznego okresu wypowiedzenia nie mogły budzić większych zastrzeżeń. W konsekwencji rozważania należało odnieść do wysokości zgłoszonego roszczenia.

Załączone do akt sprawy dokumenty w postaci historii operacji na kontrakcie kredytowym (k.44), zestawienia operacji na rachunku kredytowym (k.53 – 68), a także rozliczenia odsetek (k.85 – 87) potwierdziły stan zaległości M. M. z tytułu umowy kredytu odnawialnego na dzień wytoczenia powództwa (5 listopada 2019 roku), które obejmowały kwoty 5.000 złotych tytułem kapitału oraz 175,57 złotych tytułem odsetek. W tym kontekście zbyt ogólnikowe i mało precyzyjne pozostawały zawarte w sprzeciwie od nakazu zapłaty zarzuty M. M. (k.7v) o braku sposobu wyliczenia dochodzonego roszczenia, w szczególności nie uwzględnienia dokonanych przez nią wpłat oraz nieprzedstawienia metodologii wyliczenia należności ubocznych. Wraz z przedłożeniem stosownych dokumentów przez powodowy bank pozwana winna uściślić swoje zarzuty, w tym wskazać na ewentualne błędy przyjętej metody wyliczenia długu, braku zaliczenia konkretnej wpłaty, czy też niewłaściwego określenia wymiaru odsetek. Podejmując więc próbę zdyskredytowania zaoferowanego przez bank materiału dowodowego M. M. obowiązana była w ramach ciążącego na niej ciężaru dowodu w tej mierze przedstawić nie tylko stosowne twierdzenia (wskazanie błędów i wadliwości w naliczeniu zadłużenia), ale również zgłosić odpowiednie wnioski dowodowe nie wyłączając w tym zakresie nawet ekspertyzy biegłego z dziedziny rachunkowości. Brak inicjatywy dowodowej połączony z zarzutami o ogólnym charakterze nie mógł doprowadzić do zamierzonego przez pozwaną celu tj. uwolnienia się od odpowiedzialności za powstały dług.

Z tych wszystkich względów Sąd zasądził od M. M. na rzecz (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 5.175,57 złotych (5.000 złotych – zaległy kapitał, 175,57 złotych – zaległe odsetki).

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. w zw. § 18 ust. 4 w zw. z § 10 ust. 2 umowy określając ich wymiar jako czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym, a przy tym zastrzegając, że ich wysokość nie może przekroczyć wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie. Należności uboczne przyznane zostały zgodnie z żądaniem pozwu tj. od kwoty zaległego kapitału (5.000 złotych) oraz od dnia 6 listopada 2019 roku.